

O PERSPECTIVĂ BIBLICĂ ȘI TEOLOGICĂ ASUPRA IMPLICĂRII BISERICII ÎN SOCIETATE

Drd. Radu Cristian MARIȘ

Institutul Teologic Pentecostal din București, Romania

radumaris2013@yahoo.com

ABSTRACT: A Biblical and Theological Perspective on Church Involving in Society.

This paper examines the connection between the Church and the society. It analyses the Church interaction with society in four major domains, namely work, poverty, social justice and politics. The premise of this article is that the church is called to play a major role in the transformation process of the local community. Our goal is to examine the New Testament evidence which offer guiding principles on the topic of social responsibility of the church.

Keywords: *Biblical, christian, State, country, Church, social transformation, poor, work, social justice, politics.*

De-a lungul istoriei, s-a dovedit că bisericile au exercitat un impact profund asupra societății fiind forța primară pentru progresul social, inspirând oamenii în dezvoltarea lucrurilor spirituale și învățându-i a se jertfi pentru semenii lor. Valorile care stau la baza civilizației moderne, precum toleranța, compasiunea, dreptatea, dragostea, sacrificiul, încrederea, unitatea și umilința, se pot observa ca fiind valorile universale din bisericile creștine. Asta ne determină să credem și să afirmăm că bisericile pot avea un cuvânt de spus cu privire la probleme diverse pe care le întâmpină comunitatea globală. Convingerea creștinilor este aceea că esența învățăturii biblice are în vedere realizările spirituale și bunăstarea individului. De aceea, credința creștină este un răspuns personal și comunitar față de chemarea lui Dumnezeu de a participa la viața, moartea și învierea lui Isus Hristos și acest răspuns al credinței are dimensiuni politice, sociale și economice.¹

1 Werner G. Jearond, *Biblical Challenges to a Theology of Love, Biblical interpretation*, 11(3-4), p. 640-653, 2003

Vorbind despre implicarea Bisericii în societate, Calvin P. Van Reken, rezumă aceasta în trei direcții distincte: mai întâi, creștinii au menirea de a fi cetățeni responsabili; apoi, biserica ca instituție ar trebui să se pronunțe cu privire la scopurile generale urmărite de o societate și, în cele din urmă, biserica ar trebui să adreseze în mod oficial pe anumite propuneri și probleme sociale, prin intermediul instituției ecleziastice.²

1. Relația dintre creștinism și societate în primele douăzeci de secole

De-a lungul secolelor, oamenii s-au confruntat cu această întrebare importantă: care este relația creștinului cu lumea? Pentru a explica această relație s-au dezvoltat multe puncte de vedere³, dar Richard Niebuhr le-a clasat pe toate în cinci abordări de bază. În acest articol vom folosi terminologia utilizată de Niebuhr în cartea *Cristos și cultura*,⁴

1.1. Hristos împotriva culturii

În această abordare se accentuează opoziția creștinismului față de societate, iar rezultatul este retragerea din ceea ce se consideră a fi răul culturii. Unul dintre cei mai cunoscuți susținători ai acestei poziții a fost Lev Tolstoi care vede creștinismul ca fiind incompatibil cu societatea și cea mai bună atitudine considerând a fi aceea de retragere din rău:

Creștinismul în esența lui distruge statul. Așa a fost înțeles de la început și Hristos a fost răstignit din acest motiv ... Practicarea creștinismului adevărat nu doar că exclude posibilitatea recunoașterii statului, ci chiar distruge temelile lui ... creștinismul este incompatibil cu statul.⁵

2 Calvin P. Van Reken, *The Church's Role in Social Justice*, CTJ 34 (1999): 198 – 202.

3 Tokunboh Adeyemo afirmă că pot fi identificate nouă școli de gândire cu privire la relația dintre evanghelie și implicarea socială: (1) Acțiunea socială este considerată o distragere de la evanghelizare; (2) Acțiunea socială este considerată o trădare a evanghelizării; (3) Acțiunea socială este văzută ca evanghelizare; (4) Acțiunea socială este un mijloc de evanghelizare; (5) Acțiunea socială este o manifestare a evanghelizării; (6) Acțiunea socială este un rezultat al evanghelizării; (7) Acțiunea socială este un partener al evanghelizării; (8) Acțiunea socială și evanghelizarea sunt la fel de importante dar aspecte total diferite ale misiunii bisericii; (9) Acțiunea socială este parte a evanghelizării. (Tokunboh Adeyemo, „A critical Evaluation of Contemporary Perspectives”, în *In Word and Deed: Evangelism and Social responsibility*, editată de Bruce Nicholls, Grand Rapids, Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company, 1985, p. 41-62).

4 H. Richard Niebuhr, *Cristos și cultura*, Casa Cărții, Oradea, 2021.

5 Leo Tolstoi, *The Kingdom of God is Within You*, New York, Farrar, Starus și Giroux, 1978, p. 242.

Alături de Tolstoi, Niebuhr îl amintește și pe Tertullian, pe menoniți și diferite voci din tradiția monastică, care susțin că loialitatea față de Cristos și biserică înseamnă respingerea culturii și a societății. Linia de separare dintre lume și biserică este foarte clară deoarece, biserica este o comunitate a cărei existență judecă lumea. Cu toate că Niebuhr apreciază sinceritatea susținătorilor acestei poziții, o respinge deoarece consideră că nu se pot desprinde de lumea pe care o condamnă.

1.2. Cristosul culturii

Specificul acestei abordări este absența tensiunii dintre biserică și lume, deoarece se consideră că Isus este cel ce împlinește aspirațiile lumii după cum declară Niebuhr:

Isus Cristos este marele inițiat, marele învățător, Cel care le arată tuturor oamenilor din cultură cum să ajungă la înțelepciune, desăvârșire morală și pace.⁶

Gnosticii din antichitate, Abelard, Albrecht Ritschl sunt susținători ai acestei perspective, dar în ciuda unor elite care o susțin, Niebuhr o consideră nepotrivită deoarece loialitatea față de cultură o depășește pe cea față de Cristos așa încât Isus „a fost înlocuit cu un idol care Îi poartă doar numele.”⁷

1.3. Cristos deasupra culturii

Apărătorii acestei perspective consideră că problema fundamentală nu este între Dumnezeu și lume, ci mai degrabă între Dumnezeu și umanitate. Niebuhr afirmă că poziția aceasta este vocea dominantă în istoria bisericii și se fundamentează atât pe Cristos cât și pe lume. Ea susține că Dumnezeu folosește cele mai bune elemente ale culturii pentru a da oamenilor ceea ce ei nu pot obține prin efortul lor. Cel mai fervent susținător al poziției a fost Toma din Aquino, deși pot fi amintiți și Clement din Alexandria și Iustin Martirul. Această abordare aduce laolaltă „lucrarea lui Dumnezeu și lucrarea omului, temporalul și eternul, legea și harul.”⁸ Iar, ca slăbiciuni, menționăm „tendența de a absolutizeze ceea ce este relativ, să reducă infinitul la forma finită și să zeifice ceea ce e dinamic.”⁹

6 Niebuhr, *Cristos și cultura*, p. 146.

7 Niebuhr, *Cristos și cultura*, p. 159.

8 Niebuhr, *Cristos și cultura*, p. 187.

9 Niebuhr, *Cristos și cultura*, p. 187.

1.4. Cristos și cultura în relație paradoxală

Abordarea această îl consideră pe creștin într-o existență paradoxală, el este în această lume dar, numai în trecere. Accentul cade pe sfera „religioasă” a vieții, cea socială nefiind considerată parte a acestei sfere. Datorită acestei înțelegeri, preocuparea pentru reformă este limitată doar la instituțiile religioase sau la individ. Niebuhr scrie că „harul este în Dumnezeu, păcatul, în om.”¹⁰ Susținând paradoxul dintre lege și har, dintre mânia divină și milă, creștinul trăiește între doi poli magnetici. Această abordare dualistă înțelege paradoxul teologic al păcătoșeniei omului și al harului nemeritat primit de la Dumnezeu. Dualiștii trăiesc într-o existență pământească sordidă, dar în care simt prezența lui Dumnezeu. Teologia lor este una dialectică care afirmă că două realități aflate în opoziție pot fi ambele adevărate.

Se consideră că apostolul Pavel a fost un reprezentant timpuriu al acestei perspective, ulterior îmbrățișată de Martin Luter și de Sören Kierkegaard. Deși, Niebuhr admite tăria acestei abordări, totuși condamnă tendința ei „să împingă creștinismul fie în antinomism, fie în conservatorism cultural.”¹¹

1.5. Cristosul care transformă cultura

Această abordare finală îl vede pe creștin ca fiind activ în transformarea lumii lui cu scopul de a reflecta slava lui Dumnezeu. Cel care îmbrățișează această abordare consideră toate meseriile ca fiind chemări divine și în care creștinul se poate implica pentru gloria lui Dumnezeu. Cel mai de seamă reprezentant este Ioan Calvin, apoi și alții precum Fericitul Augustin, John Knox, Samuel Rutherford. Plecând de la premisa că creația este un lucru bun, creștinul caută să transforme ceea ce este corupt prin păcat și egoism. Niebuhr scrie că viața veșnică începe în prezent și îl citează pe apostolul Ioan ca autor biblic al acestei poziții.

1.6. Concluzii teologice cu privire la relația dintre Biserică și cultură (societate)

Analizând perspectiva lui Niebuhr din cartea *Cristos și cultura*, tragem concluzia că trebuie să lăsăm deschise mai multe opțiuni. Cu toate că, credințioșii evanghelici sunt de acord cu o oarecare solidaritate cu mediul în care trăiesc, totuși, au fost atenți ca „influențele culturale să nu atace și să nu

10 Niebuhr, *Cristos și cultura*, p. 192.

11 Niebuhr, *Cristos și cultura*, p. 219.

slăbească autoritatea lui Cristos și a Cuvântului Său.”¹² Creștinii au datoriat de a fi sarea și lumina societății.

Deoarece, teologia, în sine, este determinată cultural, „o teologie a culturii implică o continuă reevaluare a bisericii și a percepției teologului cu privire la cei doi poli, Cristos și cultura, și asta, în lumina însemnătății supreme a morții și învierii lui Cristos (Efes. 1:9-10).”¹³ Din acest considerent, K. Bediako spune că, până la *eschaton* nu poate exista o soluție finală la problema culturii.¹⁴

2. Baza biblică și teologică pentru implicarea socială a Bisericii

Deoarece Isus Cristos este întemeietorul Bisericii, cea mai bună cale de a înțelege care este baza biblică pentru implicare socială ar trebui să fie însăși viața lui Cristos, idee care este cel mai bine exprimată de John Stott:

„Urmează-mă,” a spus El. „Da Doamne,” vine rapid răspunsul nostru, „te vom urma.” Dar, ce fel de Cristos vom urma? Cristosul pe care îl urmează unii, însuflă dragoste dar nu judecă niciodată, oferă mângâiere dar nu transformă. Alții, sunt receptivi la însărcinarea de a evangeliza, dar niciodată, pare să nu fi auzit, chemarea lui Isus de a avea grijă de cei săraci, flămânzi și oprimați.”¹⁵

În timpul lucrării Sale pământești, Cristos a arătat compasiune și milă față de săraci, bolnavi și nevoiași, cei oprimați și marginalizați de societate (Mc. 2:9; Mt. 12:13; 14:14; 15:21-24). Evanghelistul Billy Graham spunea astfel:

„Numeroși oameni au criticat «Evanghelia socială» cum o numesc ei; dar Isus ne-a învățat să apucăm cu o mână nașterea din nou și cu cealaltă mână să oferim un pahar cu apă proaspătă. Creștinul, mai mult decât ori care om, ar trebui să se preocupe de nedreptățile și problemele sociale. De-a lungul veacurilor, biserica, mai mult decât oricare altă instituție, a contribuit la ridicarea nivelului social. Munca copiilor a fost interzisă, sclavia a fost desființată. Drepturile fe-

12 Wayne A. Dyrness, „Creștinism și cultură”, în *Dicționar evanghelic de teologie*, Cartea Creștină, Oradea, 2012, p. 292.

13 K. Bediako, „Culture”, în *New Dictionary of Theology*, editat de Sinclair B. Ferguson și David F. Wright, Downers Grove, Inter-Varsity Press, 2005, p. 183.

14 K. Bediako, „Culture”, p. 184.

15 John Stott, *Issues Facing Christians Today*, Grand Rapids, Zondervan, 1999, p. 19.

meilor au fost ridicate la un nivel neatins vreodată în istorie și multe alte reforme au avut loc sub influența învățaturii lui Isus Cristos. Creștinul trebuie să-și ocupe locul său în societate, pentru a susține cu curaj ceea ce e drept, corect și onorabil.”¹⁶

Analizarea eticii lui Isus este astfel necesară pentru înțelegerea chemării pe care o are Biserica în lume și a dimensiunii acesteia. Preocuparea socială a fost în centrul misiunii lui Isus așa cum reiese și din Luca 4:18-19: *„Duhul Domnului este peste Mine, pentru că M-a uns să le aduc săracilor o veste bună, M-a trimis să-i tămăduiesc pe cei cu inima zdrobită, să le propovăduiesc prinșilor de război prinșilor de război eliberarea și orbilor căpătarea vederii, să-i eliberez pe cei asupriți și să vestesc anul bunăvoinței Domnului.”*

Pe lângă exemplul vieții lui Isus, Biblia este plină de referințe cu privire la probleme sociale, precum foametea, sărăcia, nedreptatea, situația orfanilor și a văduvelor și a altor persoane marginalizate ale societății (Mt. 25:31-46; Iac. 2:14-16; 1Ioan 3:14-18).

Cartea Faptele Apostolilor ne arată că biserica primară a fost preocupată atât de bunăstarea sufletească cât și de cea fizică a membrilor ei (Fp. 2:44, 45; 4:32-37; 5:2-4; 6:1-4; 9:36-39; 16:15; 20:28; 21:4,8,16). Epistolele discută mult despre responsabilitatea creștină socială, ele ne învață ceea ce este oferit prin exemplu în Faptele Apostolilor. În Iacov 1:27, preocuparea socială este descrisă ca o caracteristică a religiei adevărate: *„religiozitatea curată și neîntinată înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, este să cercetăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor și să ne păzim neîntinați de lume.”*

Millard Erickson¹⁷ spune că preocupările sociale ale bisericii includ și condamnarea nedreptății, așa cum poate fi observat și la profetul Amos și la alți profeti din Vechiul Testament care au condamnat răul și corupția din acele vremuri. De asemenea, Ioan Botezătorul a condamnat păcatul lui Irod, cu toate că a plătit pentru aceasta cu libertatea și chiar cu viața sa (Lc. 3:19-20; Mc. 6:17-29).

John Stott sugerează o bază biblică mai largă atunci când vorbim despre responsabilitatea socială a bisericii, vorbind despre o înțelegere „deplină” a doctrinelor bisericii. Pentru el, această înțelegere biblică și deplină a lucrării sociale a bisericii include doctrina despre Dumnezeu, despre Cristos, despre mântuire și despre biserică.¹⁸ O înțelegere deplină a învă-

16 Billy Graham, *Pacea cu Dumnezeu*, Galați, Editura Porto-Franco, 1997, p.197-198.

17 Millard J. Erickson, *Teologie creștină*, vol. 3, Oradea, Cartea Creștină, 1998, p. 237.

18 Stott, *Issues Facing Christians Today*, p. 19-32.

țăturii despre Dumnezeu ne arată preocuparea lui Dumnezeu de a mântui întregul univers, deoarece spunea Stott, „Dumnezeu este Dumnezeul atât al națiunilor cât și al poporului Său de legământ.”¹⁹ Asta înseamnă că Dumnezeu trece dincolo de parametrii legământului și-și arată dragostea și intenția peste lumea întreagă. Atributele dreptății și al milei lui Dumnezeu (Ps. 146:7-9) îl determină pe acesta să judece și să condamne popoarele, dar și să le salveze și să le binecuvânteze. Matthias Wenk afirmă că responsabilitatea socială este înrădăcinată în doctrina Trinității, care ne arată nu doar că Dumnezeu există ci, și că El coexistă. Dumnezeu trăiește, iubește, suferă și din acest aspect relațional îl putem defini pe Dumnezeu (1Ioan 4:8 – „Dumnezeu este dragoste”). Această dragoste se referă la relațiile din cadrul Trinității, cât și la cele cu omenirea întreagă (Gal. 2:20; Rom. 5:5-11) și această dragoste a fost exprimată în mod concret prin slujirea și moartea jertfitoare a lui Cristos (Mc. 10:45).²⁰ Vorbind despre doctrina despre Cristos, Stott spune că înseamnă a înțelege întreaga viață și lucrare a lui Isus care, „nu doar a proclamat vestea bună a Împărăției lui Dumnezeu, ci a demonstrat venirea ei prin vindecarea celor bolnavi, hrănirea celor flămânzi, iertarea celor păcătoși, împrietenirea cu cei respinși și învierea celor morți.”²¹ O biserică care înțelege doctrina lui Cristos va sluji în contextul ei social, căutând așezarea legii Împărăției lui Dumnezeu pe pământ. Doctrina mântuirii văzută de Stott în trei faze (convertire, de-a lungul vieții pământești și desăvârșirea la venirea lui Cristos) este legată de doctrina bisericii care nu se poate retrage din lume, ci acolo este chemată să manifeste puterea Celui ce a trimis-o (Mt. 28:19-20; Ioan 20:21).

3. Domenii de implicare socială a Bisericii

3.1. Perspectiva Bibliei asupra muncii

Aproape toți adulții muncesc într-un anume fel, unii lucrează ca doctori, profesori, pastori, oameni de afaceri ș.a. Unii se simt fericiți și împliniți prin ceea ce muncesc, iar alții se simt frustrați și neîmpliniți. Munca poate fi plictisitoare, stresantă, obișnuită, lipsită de semnificație și mulți oameni nu văd în muncă decât o modalitate de a câștiga bani sau de a împlini nevoile celor slujiți.

19 Stott, *Issues Facing Christians Today*, p. 20.

20 Matthias Wenk, „Christian Social Responsibility,” *EPTA Bulletin*, 10 (1991):7-18, p. 7.

21 Stott, *Issues Facing Christians Today*, p. 26.

Cei mai mulți oameni care muncesc nu văd nici o legătură între ceea ce fac ei și ceea ce cred ei că vrea Dumnezeu să fie făcut în lume, de aceea este necesară o teologie a muncii,²² pentru a o vedea din perspectiva lui Dumnezeu și pentru a înțelege că munca fiecărui om are importanță pentru Dumnezeu.²³ Definiția pe care o dă societatea *muncii* este aceea de „angajare remunerată”, dar atunci când Biblia se adresează aspectului muncii, ea folosește cuvinte care se referă la stăpânire asupra naturii, slujirea altora și toată activitatea productivă.²⁴

În continuare vom enumera câteva aspecte teologice ale muncii:

- ✦ Munca are o valoare intrinsecă deoarece Dumnezeu este primul muncitor care a creat, proiectat, realizat, modelat și construit întregul univers (Gen. 1:1; Col. 1:17; Ps. 121:4; Ioan 5:17).²⁵
- ✦ Dumnezeu a creat omul după chipul unui Dumnezeu care lucrează și în felul acesta numai omul are capacitatea de a munci.²⁶
- ✦ Porunca de a munci, dată de Dumnezeu omului, este o participare a omului alături de Dumnezeu în Mandatul Creației, pentru realizarea scopurilor lui Dumnezeu.²⁷
- ✦ Munca nu este un blestem, deoarece porunca de a munci a fost dată înainte de Cădere în păcat, dar a fost afectată de păcatul omului (Gen. 3:17-19).²⁸

22 Termenul de „teologie a muncii” a apărut prima dată în jurul anului 1949 potrivit lui M.D. Chenu în *The Theology of Work: An Exploration*, Chicago, Regnery, 1966.

23 Există numeroase cărți scrise cu referire la teologia muncii printre care amintim: Leland Ryken, *Redeeming the Time: A Christian Approach to Work & Leisure*, Grand Rapids, Baker, 1995; Alan Richardson, *The Biblical Doctrine of Work*, Ecumenical Biblical Studies no. 1, London, SCM, 1954; M. D. Chenu, *The Theology of Work: An Exploration*, Chicago, Regnery, 1966; Miroslav Volf, *Work in the Spirit: Toward a Theology of Work*, Eugene, Wipf, 2001; Robert Somerville, *Ca pentru Domnul: o perspectivă creștină asupra eticii muncii*, Cluj-Napoca, Logos, 1999; Eugen Jugaru, *Afaceri, muncă și credință: o perspectivă creștină privind teologia și etica muncii*, Oradea, Casa Cărții și Cluj-Napoca, Risoprint, 2015.

24 M. D. Geldard, „Work,” în *Encyclopedia of Biblical & Christian Ethics*, editată de R. K. Harrison, Nashville, Thomas Nelson, 1992, 444.

25 Paul S. Minear, „Work and Vocation in Scripture,” în *Work and Vocation: A Christian Discussion*, editat de John Oliver Nelson, New York, Harper, 1954, p.44.

26 John Paul II, *Encyclical Letter on Human Work: Laborem Exercens*, Boston, Pauline, 1981, p. 5.

27 Alistair Mackenzie and Wayne Kirkland, *Where's God on Monday? Integrating Faith and Work Every Day of the Week*, Colorado Springs, NavPress, 2003, p. 19.

28 Stanley M. Horton, *The Old Testament Study Bible: Genesis*, vol. 1, The Complete Biblical Library: The Old Testament, editat de Thoralf Gilbrant, Springfield, World Library, 1994, p. 39.

- ✦ Dumnezeu este implicat într-un proces de răscumpărare și al creației, nu doar al sufletelor (Rom. 8:18-23; Ef. 1:9-12; Col. 1:15-20). Tot ceea ce face omul de a contracara și de a inversa efectele Căderii înseamnă o participare în lucrarea lui Dumnezeu de răscumpărare și de transformare a muncii.²⁹
- ✦ Escatologia joacă un rol important în această discuție, deoarece munca poate avea valoare eternă ca mijloc de așezare a noii creații.³⁰

3.2. Perspectiva Bibliei asupra celor săraci

Scriptura recunoaște că sărăcia va însoți umanitatea în toate etapele evoluției umane (Dt. 15:11). Sărăcia este un fenomen uman care va continua să fie o provocare la nivel global, național, regional, local și în familie.

Dumnezeu se identifică în Scriptură cu cei săraci (Ps. 35:10; 68:2, 9-10; 113:7-8), deși bogăția nu este demonizată în Biblie (Gen. 13:2; 26:13; 30:43; 40:41; Dt. 8:18). Willis H. Logan³¹ spunea că:

„de-a lungul Bibliei, Dumnezeu se prezintă ca eliberatorul celor oprimați: „« Pentru că cei nenorociți sunt asupriți și pentru că săracii gem, acum zice Domnul, Mă scol și aduc mântuire celor asupriți» (Ps. 12:5). Dumnezeu nu este neutru. El nu încercă să împace pe Moise cu Faraon, pe sclavii evrei cu asupritorii lor egipteni ... Oprimarea este o crimă și nu poate exista un compromis aici, ci trebuie să fie îndepărtată ... «Domnul face dreptate și judecată tuturor celor asupriți» (Ps. 103:6).”

Dumnezeu este păzitorul drepturilor umane și, de fapt, orice călcare a drepturilor celor săraci este un atac direct asupra lui Dumnezeu. Dumnezeu îi protejează pe cei săraci deoarece sunt ființe umane create de Dumnezeu după chipul Său. A fi sărac în lumea noastră înseamnă să fii umilit, dar lui Dumnezeu nu-i este rușine de cei săraci.

Noul Testament ne arată faptul că pentru Isus a fost un mesager care a adus vești bune celor săraci, a adus mesajul salvării celor săraci (Lc. 7:22). Cristos a venit ca să arate realitatea aceluși adevăr și să dovedească că nu sunt doar niște vorbe goale. Compasiunea arătată de Isus a avut un efect

29 Mackenzie și Kirkland, *Where's God on Monday*, p. 28.

30 Volf, *Work in the Spirit*, p. 89.

31 Willis H. Logan, *The Kairos Covenant: Standing with South African Christians*, New York, Meyer-Stone Books, 1988, p.

efect social cataclismic care a șocat practicile religioase ale vremii.³² Slujirea făcută de Isus a fost îndreptată către cei care erau excluși prin practicile discriminatorii ale societății de atunci, era însoțită de vindecări și eliberări de demoni din viața oamenilor și s-a identificat cu cei săraci până în punctul morții Sale, căutând să le amelioreze suferința.

Biserica primară a întâmpinat provocarea sărăciei încă de la începuturile ei. A știut și a înțeles suferința deoarece s-a născut din persecuție. Puterea politică din acea vreme a hărțuit și a întemnițat membrii primei biserici și chiar i-a ucis liderii. Pe măsură ce a început să se extindă dincolo de lumea greco-romană a trebuit să se ocupe și de sărăcia întâlnită în rândul celor credincioși din acele zone. Sărăcia, ca problemă economică, nu a fost ceva predominant în biserica primară, deoarece a arătat generozitate față de cei nevoiași.³³ Credincioșii din biserica primară au dezvoltat un spirit al comunității prin care s-au îngrijit de bunăstarea celorlalți ca o expresie a credinței și dragostei lor ca și comunitate creștină.³⁴

În mărturia bisericii față de lume, mesajul Evangheliei trebuie interpretat pentru oamenii de astăzi, adică să prezinte această evanghelie în context. Parte din realitatea socială de astăzi este caracterizată de sărăcie, crimă, șomaj și HIV în proporții mari. Spiritualitatea bisericii va fi testată și prin modul în care ea se va raporta la cei nevoiași, deoarece sociabilitatea este o caracteristică a uceniciei noastre (1Ioan 4:20-21). Dragostea noastră nu trebuie să fie limitată la propria comunitate de credință, pentru că putem îndepărta oameni nevoiași, ce nu fac parte din biserica noastră, prin atitudini discriminatorii de tipul „noi” și „ei.” Creștinii nu sunt altceva decât administratori ai resurselor lui Dumnezeu, ce trebuie distribuite corect tuturor celor aflați în nevoie.

32 Milburn Thomas, *Justice and Peace: A Christian Primer*, Maryknoll, Orbis Books, 2000, p. 181.

33 Adolf von Harnack identifică 10 domenii în care biserica primară și-a împlinit responsabilitatea ei socială: 1) dărnicia dată în mod general; 2) sprijinirea financiară a învățătorilor și slujitorilor din biserică; 3) ajutorarea văduvelor și a orfanilor; 4) ajutorul dat celor bolnavi și celor infirmi; 5) îngrijirea celor întemnițați; 6) ajutorul oferit celor care aveau nevoie de înmormântare; 7) îngrijirea sclavilor; 8) ajutorarea celor loviți de calamități mari; 9) posibilitatea de a munci oferită de către biserici și 10) ospitalitatea oferită fraților aflați într-o călătorie sau bisericilor aflate în sărăcie sau în pericol. (Adolf von Harnack, *The Mission and Expansion of Christianity in the First Three Centuries*, vol. 1, London, Williams and Norgate, 1908, p.153.

34 Bruce J. Nicholls și Beulah R. Wood (editori), *Sharing the Good News With the Poor: A Reader For Concerned Christians*, Bangalore, Baker House, 1996, p. 60.

3.3. Perspectiva Bibliei asupra dreptății sociale

Atunci când ne referim la dreptate socială avem în vedere ideea că unele grupuri sau unele persoane au mai multe avantaje în viață decât alții și lucrul acesta nu este într-un mod corect și trebuie corectat. De aceea, dreptatea socială se referă la distribuirea corectă a resurselor, drepturilor și a oportunităților.³⁵ Atunci când ne referim la dreptate socială nu considerăm că este identică cu caritatea, deoarece caritatea oferă hrană, adăpost și alte lucruri necesare, pe când, dreptatea socială implică împărțirea resurselor, drepturilor și oportunităților într-un mod egal și regulat.

Din perspectivă biblică, dreptatea este conectată cu neprihănirea pentru că, „cel care este într-o relație dreaptă cu Dumnezeu, va căuta să-și îndrepte toate celelalte relații.”³⁶ Dreptatea socială, din punct de vedere biblic, înseamnă a avea relații cu semenii bazate pe dreptate și neprihănire, dar și a arăta generozitate și preocupare socială pentru cei săraci și vulnerabili. Biserica trebuie să împlinească ceea ce scrie apostolul Iacov în 2:8 – „... împliniți cu adevărat Legea împărătească, potrivit Scripturii – *să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși*” – mai întâi în mijlocul membrilor ei și apoi, ca și reprezentanți ai Împărăției lui Dumnezeu în mijlocul comunității unde trăiește și muncește. De asemenea, dreptatea socială privită din puncte de vedere biblic este fundamentată pe relatarea biblică a creației, căderii omului în păcat, a răscumpărării și a glorificării omului.³⁷ În spatele metanarațiunii Bibliei stă revelația lui Dumnezeu despre Sine: existența Sa, natura Sa, caracterul Său, puterea Sa și scopurile Sale. Atributele morale revelate ale lui Dumnezeu (bunătatea, dragostea, milă, har, răbdare, sfințenie, neprihănire, dreptate, pace, gelozia și mânia)³⁸ ne arată de ce și cum ne-a creat și răscumpărat. Numele lui Dumnezeu din Scriptură ne arată caracterul Său mai mult decât altă descriere și în Exod 34:6-7 ni se spune că Dumnezeu este un Dumnezeu al dragostei și dreptății, și că această dreptate include mila și generozitatea.³⁹

35 David Nicholls și Beulah R. Wood (editori), *Sharing the Good News With the Poor: A Reader For Concerned Christians*, Bangalore, Baker House, 1996, p.1.

36 James A. Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction and Commentary*, Downers Grove, Intervarsity Press, 1991, p.471.

37 John Stott, *Issues Facing Christians Today*, Grand Rapids, Michigan, Zondervan, 2006, p. 62-64.

38 Wayne Grudem, *Teologie sistematică: introducere în doctrinele biblice*, Oradea, Făclia, 2004, p. 206-217.

39 Tim Keller, *Generous Justice*, London, Hodder & Stoughton, 2018, p.18.

Biserica nu este o formă de guvernare pământească a vreunei națiuni, de aceea, ea nu poate legifera pentru purtarea, nevoile și circumstanțele oamenilor săi. Cu toate acestea, ea este o ambasadă a Împărăției lui Dumnezeu, iar membrii comunității creștine sunt chemați să predice evanghelia la orice popor și să mărturisească despre dreptatea, bunătatea și mila lui Dumnezeu.

3.4. Perspectiva biblică asupra implicării în politică

Creștinii își pun întrebarea despre cum pot să înțeleagă și să se implice în viața politică dintr-o perspectivă teologică, care să comunice lumii și statului identitatea și activitatea lor. Trăim într-o lume influențată de falsa divizare post-iluministă dintre credința personală care este o chestiune privată și viața politică care este publică.⁴⁰ Michael H. Carson spune că „creștinismul și politica sunt două entități care ajută la creșterea și dezvoltarea existenței umane, având practici paralele dar scopuri comune, folositoare ființelor umane.”⁴¹

O înțelegere clară și convingătoare a identității noastre creștine ne permite să vedem întreaga noastră viață în termenii relației noastre cu Dumnezeu și cu semenii în lumina creației, luând aceste amândouă dimensiuni în viața politică. Pentru un creștin, doctrinele de bază formează convingerile de bază și aceste convingeri de bază cu privire la relația lui Dumnezeu cu creația în Cristos, ne arată cine suntem noi și cine este aproapele nostru și astfel să ne ghideze activitatea politică prin vocația noastră.

Desmond Tutu, spune că obligația creștinilor de a fi implicați în politică este o datorie spirituală față de Dumnezeu de a fi buni cetățeni, o datorie socială față de alții prin ocuparea unor poziții publice, o datorie etică și morală față de adevăr și o datorie eternă prin slujirea umanității și a da socoteală în fața lui Dumnezeu.⁴²

Concluzii

Cum am putea aplica în viața de zi cu zi perspectiva transformării culturii? Din cele prezentate până aici, se desprind trei principii care trebuie luate în considerare:

40 Philip Field, *Christian in the World*, Philadelphia, Westminster, 2009, p. 2.

41 Michael H. Carson, *The Christian and the State*, England, Staples Printers Limited, 1960, p. 89.

42 Osei-Acheampong Desmond Tutu, „Biblical Perspective on Christians Participation in Politics,” *WWJMRD* 2017; 3(9):165-170, p.168.

1) Principiul conceptualizării, prin care perspectivele și acțiunile trebuie filtrate prin sîta biblică. O tendință periculoasă a bisericii a fost aceea de a-și însuși atitudinea lumii în gestionarea problemelor și de a-i da un aspect biblic (ex. tolerarea incestului unui membru – 1Cor. 5:1-2; procesele de judecată dintre membrii – 1Cor. 6:1-6; o atitudine de superioritate bazată pe standardele lumii cu privire la autoritate – 2Cor. 10:4-7). Oamenii acționează pe baza a ceea ce cred, fie adevărat ori fals și în felul acesta, acțiunile lor formează cultura. Una din afirmațiile de bază prezentate de Francis Schaeffer în cartea *How Should We Then Live?*,⁴³ este aceea că cultura poate fi formată prin a crede o minciună ori un adevăr. Din acest motiv, creștinii trebuie să se întrebe: în ce fel reflectă cultura mea adevărul lui Dumnezeu?

2) Înainte de a ne adresa unor probleme de natură socială, economică, politică sau religioasă trebuie să existe o bază teologică a acțiunii, adică trebuie să știm de ce facem ceea ce facem. Din această perspectivă ne punem întrebarea, în ce măsură transformarea culturii influențează anumite domenii ale teologiei? De exemplu, John Calvin a aplicat doctrina suveranității lui Dumnezeu și a păcătoșeniei omului la domeniile sociale, politice și economice ale vieții. Existența teologiei sistematice nu are menirea doar de a oferi o doctrină corectă ci, și de a forma o grilă a adevărului lui Dumnezeu care va influența atât cultura cât și viața personală a oamenilor.

3) Pentru a putea transforma cultura pentru gloria lui Dumnezeu, avem nevoie și de o planificare strategică iar Biblia ne oferă multe sfaturi în acest domeniu (Prov. 20:18; 24:5-6). Această planificare strategică poate atinge domeniul legilor care se fac, deoarece scopul legii este îngădirea răului și judecarea lui (1Tim. 1:8-11). Este important ca legile să aibă la bază moralitatea publică care este, la rândul ei, legată de legea morală a lui Dumnezeu exprimată în Biblie. Transformarea intelectuală implică acele domenii ale societății care controlează climatul intelectual al societății, cum ar fi mediul universitar și mass media. Biserica se poate implica și în transformarea socială căutând să fie un model pentru restul societății. De exemplu, biserica poate educa, protesta și legifera împotriva avortului. Dar, până nu este oferită o alternativă pentru femeile tinere care au o sarcină nedorită, avortul poate fi considerat singura soluție a unei persoane aflate între presiunea părinților și a anturajului și comunitatea creștină. Să nu uităm,

43 Francis A. Schaeffer, *How Should We Then Live?* Westchester, Crossway Books, 1976.

totuși, că înainte de a exista o transformare intelectuală și socială, trebuie să existe una spirituală și morală realizată prin puterea lui Dumnezeu. Sunt nenumărate relatări de transformare a vieții prin puterea lui Dumnezeu a unora care au fost criminali, hoți, imorali, traficanți etc.

Bibliografie:

- ✦ ADEYEMO, Tokunboh, „A critical Evaluation of Contemporary Perspectives”, în *In Word and Deed: Evangelism and Social responsibility*, editată de Bruce Nicholls, Grand Rapids, Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company, 1985.
- ✦ BEDIAKO, K., „Culture”, în *New Dictionary of Theology*, editat de Sinclair B. Ferguson și David F. Wright, Downers Grove, Inter-Varsity Press, 2005.
- ✦ CARSON, H. Michael, *The Christian and the State*, England, Staples Printers Limited, 1960.
- ✦ DYRNESS, A. Dyrness, „Creștinism și cultură”, în *Dicționar evanghelic de teologie*, Cartea Creștină, Oradea, 2012.
- ✦ ERICKSON, J. Millard, *Teologie creștină*, vol. 3, Oradea, Cartea Creștină, 1998.
- ✦ FIELD, Phillip, *Christian in the World*, Philadelphia, Westminster, 2009.
- ✦ GELDARD, M.D., „Work”, în *Encyclopedia of Biblical & Christian Ethics*, editată de R. K. Harrison, Nashville, Thomas Nelson, 1992.
- ✦ GRAHAM, Billy, *Pacea cu Dumnezeu*, Galați, Editura Porto-Franco, 1997.
- ✦ GRUDEM, Wayne, *Teologie sistematică: introducere în doctrinele biblice*, Oradea, Făclia, 2004.
- ✦ HORTON, M. Stanley, *The Old Testament Study Bible: Genesis*, vol. 1, The Complete Biblical Library: *The Old Testament*, editat de Thoralf Gilbrant, Springfield, World Library, 1994.
- ✦ KELLER, Tim, *Generous Justice*, London, Hodder & Stoughton, 2018.
- ✦ JEAROND, G. Werner, „Biblical Challenges to a Theology of Love”, *Biblical interpretation*, 11(3-4), 2003, pp. 640-653.
- ✦ JUGARU, Eugen, *Afaceri, muncă și credință: o perspectivă creștină privind teologia și etica muncii*, Oradea, Casa Cărții și Cluj-Napoca, Risoprint, 2015.
- ✦ LOGAN, H. Logan, *The Kairos Covenant: Standing with South African Christians*, New York, Meyer-Stone Books, 1988.

- ✦ MACKENZIE and Wayne Kirkland, *Where's God on Monday? Integrating Faith and Work Every Day of the Week*, Colorado Springs, NavPress, 2003.
- ✦ MINEAR, S. Paul, „Work and Vocation in Scripture”, in *Work and Vocation: A Christian Discussion*, editat de John Oliver Nelson, New York, Harper, 1954.
- ✦ MOTYER, A. James, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction and Commentary*, Downers Grove, Intervarsity Press, 1991.
- ✦ NICHOLLS, J. Bruce și Beulah R. Wood (eds.), *Sharing the Good News With the Poor: A Reader For Concerned Christians*, Bangalore, Baker House, 1996.
- ✦ NICHOLLS, David și Beulah R. Wood (eds.), *Sharing the Good News With the Poor: A Reader For Concerned Christians*, Bangalore, Baker House, 1996.
- ✦ NIEBUHR, H. Richard, *Cristos și cultura*, Casa Cărții, Oradea, 2021.
- ✦ PAUL II, *Encyclical Letter on Human Work: Laborem Exercens*, Boston, Pauline, 1981.
- ✦ SCHAEFFER, Francis, *How Should We Then Live?* Westchester, Crossway Books, 1976.
- ✦ SOMERVILLE, Robert, *Ca pentru Domnul: o perspectivă creștină asupra eticii muncii*, Cluj-Napoca, Logos, 1999.
- ✦ Stott, John, *Issues Facing Christians Today*, Grand Rapids, Zondervan, 1999.
- ✦ THOMAS, Milburn, *Justice and Peace: A Christian Primer*, Maryknoll, Orbis Books, 2000.
- ✦ TOLSTOI, Leo, *The Kingdom of God is Within You*, New York, Farrar, Starus și Giroux, 1978.
- ✦ TUTU, Osei-Acheampong Desmond, „Biblical Perspective on Christians Participation in Politics”, *WWJMRD* 2017; 3(9):165-170.
- ✦ VAN, Reken, P. Calvin, „The Church's Role in Social Justice”, *CTJ* 34 (1999): 198 – 202.
- ✦ VOLF, Miroslav, *Work in the Spirit: Toward a Theology of Work*, Eugene, Wipf, 2001.
- ✦ VON HARNACK, Adolf, *The Mission and Expansion of Christianity in the First Three Centuries*, vol. 1, London, Williams and Norgate, 1908.
- ✦ WENK, Matthias, „Christian Social Responsibility”, *EPTA Bulletin*, 10 (1991): 7-18.